UNIVERSELL UTFORMING

BRA FOR ALLE – NØDVENDIG FOR NOEN

FYLKESSTRATEGI FOR ARBEIDET MED UNIVERSELL UTFORMING I VEST-AGDER 2008-2011

Foto: Arve Lindvig

Vest-Agder Fylkeskommune

Fylkesmannen i Vest-Agder

FYLKESSTRATEGI FOR ARBEIDET MED UNIVERSELL UTFORMING I VEST–AGDER 2008-2011.

ET SAMARBEID MELLOM FYLKESKOMMUNEN, FYLKESMANNEN OG VEST-AGDER FYLKESKOMMUNALE RÅD FOR FUNKSJONSHEMMEDE

Foto: Arve Lindvig, Egil Strømme, Handikapforbundet

HOVEDMÅL

Vest-Agder fylkeskommune og Fylkesmannen i Vest-Agder skal være pådrivere for å skape et inkluderende samfunn for alle, som forhindrer unødvendige samfunnsskapte barrierer og søker økt tilgjengelighet og universell utforming på alle områder.

HVA ER UNIVERSELL UTFORMING?

Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassning og en spesiell utforming. ("Universell utforming. Begrepsavklaring". Miljøverndepartementet november 2007).

De sju prinsippene for universell utforming (NOU 2001:22)

1. Like muligheter for bruk
2. Fleksibel i bruk
3. Enkel og intuitiv i bruk
4. Forståelig informasjon
5. Toleranse for feil
6. Lav fysisk anstrengelse
7. Størrelse plass og tilgang til bruk

BAKGRUNN FOR ARBEIDET MED EN FYLKESSTRATEGI

Fylkesstrategien for arbeidet med universell utforming er en direkte oppfølging av embetsoppdrag som Fylkesmannen fikk i 2007. Der står det blant annet at: *Fylkesmannen skal utvikle og følge opp strategien for arbeidet med universell utforming i fylket i samarbeid med fylkeskommunen og fylkets råd for funksjonshemmede.* Fylkeskommunen har i hovedutvalg for næring-, samferdsel og miljø (NSM) og fylkesutvalget (sak 70/2007) gitt tilslutning til å delta i arbeidet.

Det å sikre at vi har et samfunn som fungerer godt for alle har lenge vært en nasjonal målsetting. Det har blitt formulert på ulike måter og kommet til uttrykk i en rekke stortingsmeldinger, offentlige utredninger og rundskriv. Regjeringen jobber nå med en ny handlingsplan for tilgjenglighet som skal gjelde fra 2009. Videre jobbes det med å utarbeide rikspolitiske retningslinjer for universell utforming og ny plan- og bygningslov med nye bestemmelser knyttet til universell utforming. I tillegg kommer en ny diskriminerings- og tilgjenglighetslov og en ny norsk standard. Dette viser at det satset på universell utforming og tilgjenglighet nasjonalt og at vi må bidra til at det satses regionalt og lokalt.

Det ble i forbindelse med prosjektet opprettet en arbeidsgruppe. Arbeidsgruppen består av to representanter fra fylkesrådet for funksjonshemmede som er Siri Topstad Konradsen og Håkon Kiledal. I tillegg har utnevnte prosjektledere hos Fylkesmannen og fylkeskommunen deltatt i arbeidsgruppen. Dette er hhv. Vibeke Wold Sunde og Heidi Iglebæk. Innledningsvis ble det holdt et oppstartsseminar med deltagere fra både kommuner, representanter fra interesseorganisasjoner, Fylkesmannen og fylkeskommunen. Det er også avholdt flere interne møter hos Fylkesmannen og fylkeskommunen. I fylkeskommunen er det opprettet en egen referansegruppe med deltagere fra ulike ansvarsområder (seksjoner/avdelinger).

Foto: Midt-Agder Friluftsråd

En viktig begrensning for arbeidet er at denne fylkesstrategien først og fremst skal dreie seg om Fylkesmannens og fylkeskommunens egne ansvarsområder med tanke på oppfølging av universell utforming. Forslag til fylkesstrategi er et skritt i den retningen. Fylkesstrategien er en felles generell og overordnet strategi som må innarbeides i planer, handlingsprogram og løpende arbeid innen Fylkesmannens og fylkeskommunens ulike fagsektorer. Prioriteringer og avveininger vil måtte gjøres innenfor sektorenes tilgjengelige budsjettrammer.

STRATEGIER FOR ARBEIDET MED UNIVERSELL UTFORMING I VEST-AGDER FYLKE

1.Det skal det etableres en fast struktur i arbeidet med universell utforming.

Koordinator:
Det skal til en hver tid være en koordinator for universell utforming i fylkeskommunen og en hos Fylkesmannen. Dette er hovedkontaktpersoner for universell utforming utad, overfor andre organisasjoner, departementer og kommunene o.l.

Koordinatorene skal arbeide med å fremme samarbeid og kompetanse om universell utforming i fylket og med kommunene.

Arbeidsgruppe (prosjektgruppe):
Det skal etableres en arbeidsgruppe med fem personer. I arbeidsgruppen skal det være representert to representanter fra fylkesrådet for funksjonshemmede, en representant fra eldrerådet og to fra administrasjonen fra henholdsvis Fylkesmannen og fylkeskommunen (fylkeskoordinatorer).

Arbeidsgruppen skal arbeide med å fremme helhetlig samarbeid og kompetanse innen universell utforming hos fylkeskommunen, Fylkesmannen og i kommunene.

Arbeidsgruppen skal i samarbeid med det fylkeskommunale råd for funksjonshemmede årlig arrangere minimum en konferanse for universell utforming, hvor de funksjonshemmedes organisasjoner, eldrerådet, private, kommuner og fylkesnivået inviteres til å delta.

Kompetansegruppe:
Fylkeskommunen og Fylkesmannen skal etablere hver sine kompetansegrupper for universell utforming. Kompetansegruppene skal bestå av en utnevnt kontakt fra hver avdeling/etat/fagseksjon i organisasjonen, samt en koordinator (jfr. pkt. 3). Koordinatoren har ansvaret for innkalling til møter, møteagenda og å skrive møtereferater. Kompetansegruppen skal være til støtte for arbeidsgruppen, og et forum for å utveksle kunnskap og erfaringer for å fremme samarbeid og kunnskap om universell utforming i et helhetlig perspektiv på tvers av sektorene, og utad i forhold til kommunene.

Organisasjonsstrukturen skal tas opp til vurdering etter endt prøveperiode på 2 år (etter vedtak av fylkesstrategi).

2. Det skal årlig utgis en fylkespris for universell utforming på kr 20 000. Kostnaden skal fordeles mellom fylkeskommunen og Fylkesmannen. Arbeidsgruppen skal utarbeide statutter for prisen.

3. Samfunnsplanleggingen i Vest-Agder må ta hensyn til prinsippene for universell utforming, og dette må være et premiss i Regionplan 2010 (felles fylkesplan for agderfylkene). De årlige handlingsprogrammene for regionen må videreutvikle gode strategier på dette feltet. Når man får erfaring med en felles regionplan og årlige handlingsprogrammer, bør det vurderes om det er behov for en fylkesdelplan for universell utforming.

4. Universell utforming skal alltid utredes og tas inn som premiss for valg av løsninger innen alle Fylkesmannens og fylkeskommunens ansvarsområder, tjenestetilbud og politiske prosesser. Tilgjengelighet til arrangementer innskjerpes. Det skal i samarbeid med fylkesrådet for funksjonshemmede og eldrerådet utarbeides kriterier for å ivareta universell utforming, som skal legges til grunn ved valg av bl.a. hotell/konferansesteder i fylket.

5. Alle ansatte i fylkeskommunen og hos Fylkesmannen er forpliktet til å skaffe seg kunnskap om universell utformingen. Alle fagseksjoner/avdelinger har et selvstendig oppfølgingsansvar innen sitt ansvarsområde.

Hver fagseksjon/avdeling har ansvar for å tydeliggjøre strategier for universell utforming i sine planer. Strategiene følges opp i handlingsprogrammer og virksomhetsplaner hvor konkrete prioriteringer og avveininger vil måtte gjøres innenfor sektorenes tilgjengelige budsjettrammer.

Fagseksjonene/avdelingene vil i sine arbeidsoppgaver og saksprosesser selv ha ansvar for:

- å vurdere tilgjengelighetssituasjonen
- vurdere behovet for å utforme særskilte retningslinjer og/eller bestemmelser om universell utforming
- sørge for at relevante organisasjoner, brukergrupper og enkeltpersoner får anledning til å delta
- trekke inn fylkesrådet for funksjonshemmede og eldrerådet som aktiv part

Fagseksjonene/avdelingene skal innenfor sitt ansvarsområde gi faglige innspill, høringsuttalelser og veiledning om universell utforming og helhetlig tilrettelegging i aktuelle fora, samt bidra i lokalt, regionalt og nasjonalt utviklingsarbeid for å fremme universell utforming.

6. Fagseksjonene/avdelingene hos Fylkesmannen og fylkeskommunen skal gjennomgå sine ulike tilskuddsordninger med tanke på å stille skjerpede krav til universelt utformede løsninger.

7. I perioden er det viktig å avklare valg av metode, og muligheter for en felles mal, for kartlegging av tilgjengelighet/universell utforming i fylkeskommunens bygninger og i fylkeshuset.

8. Økt brukermedvirkning skal sikres gjennom tidlig medvirkning og offensiv bruk av fylkesrådet for funksjonshemmede og eldrerådet. For hver avdeling/etat/fagseksjon skal det i samarbeid med rådet for funksjonshemmede og eldrerådet utarbeides retningslinjer for hvilke type saker som skal oversendes rådet til behandling. Det må i denne sammenheng også sees nærmere på hvordan samarbeid med brukerorganisasjoner kan stimuleres.

9. Det skal arbeides med å integrere informasjon om universell utforming på fylkeskommunens og Fylkesmannens nettsider.

10. Fylkesmannen skal samordne de statlige interessene og følge opp universell utforming overfor kommunene. Fylkeskommunen skal i samråd med Fylkesmannen, veilede og gi kommunene støtte for å sikre universell utforming i byggesaker og i planarbeidet.

11. Fylkesmannen og fylkeskommunen skal informere om og følge opp nye nasjonale føringer. Blant annet forestående rikspolitiske retningslinjer, ny norsk standard, ny plan- og bygningslov og handlingsplan for universell utforming. Der det er relevant bør universell utforming inngå som et tema i veiledning, møter, konferanser og kurs som Fylkesmannen og fylkeskommunen har ansvaret for.

12. Universell utforming skal følges opp i forbindelse med Fylkesmannens tilsynsvirksomhet. Fylkesmannen skal også formidle dette overfor de andre statlige tilsynsetatene.

13. Fylkesutvalget er styringsutvalg for oppfølging og gjennomføring av strategien for universell utforming i Vest-Agder fylkeskommune.

Foto: Midt-Agder friluftråd

Foto: Arve Lindvig

UNIVERSELL UTFORMING SKAL ALLTID UTREDES OG TAS INN SOM PREMISS FOR VALG AV LØSNINGER INNEN ALLE FYLKESMANNENS OG FYLKESKOMMUNENS ANSVARSOMRÅDER, TJENESTETILBUD OG POLITISKE PROSESSER.

Design og trykk: www.bjorvand-skarpodde.no